

זבובים אוכלים את ברוננו

כשאמרת שז'אנר / יכול. ואני ידעתי / אהיה אשר אהיה / לא תיתן לי ליפול (עמ' 10).

הדיבור על נפילה אפשרית שברוח חוזר ומופיע גם בשירים אחרים בספר כגון "ברוננו שולץ", המוקדש לסופר היהודי-הפולני שנרצח בשואה (עמ' 23), או "זה לא כעס", המוקדש לאהובת המי שורר, דנה (עמ' 31). בשני השירים הללו הנפילה הזאת נרמזת - היא לא באמת מפורטת באף אחד משירי הספר - בא מצעות תמונות דם עזות מבע. הנה כך נחתם השיר על ברוננו שולץ, שמעניינת הבחירה לכותבו בתבנית הסונט:

זבובים אוכלים את ברוננו / אשר נורה בראש. / הגוף כעת אינו קדוש // הדם מצייר את ברוננו / ציור חד פעמי / אני בותב עליו ועל עצמי (עמ' 23).

כל שירי הספר מדודים מאוד. המלים משויפות היטב. מכאן נובע כוחו הפואטי המיוחד ויפיו הספרותי, וגם מקור המתח הרב שמודגש בו. מצד שני, כמי שמכיר שירים פחות מוקפדים של המשורר מאירועי שירה שבהם הופיע בשנים האחרונות, מתפצצים יותר גם אם טובים פחות, שאלתי לאן הם נעלמו? "העורך (=רפי וייכרט) אמר שעדיף לי להופיע בספר ראשון עם המיטב שלי", השיב לי איתמר. בשירים המתפרסמים בספר מדמה עצמו המשורר פעם לשמשון ופעם לאפולו ופעם אפילו לעץ השקד בחודש טבת ש"כל הכוחות / האצורים בי נחבאים / כרמשים מתחת לסלעים" (עמ' 29, מתוך השיר "מחשבה על שקד").

אך דימויים אצורים אלה, מובילים אותו בשיר מחאה פוליטי נפלא בשם "מלאכות", המבוסס על התבוננות בת" מונה של האמן אברהם אילת, לקבוע כי מול החייל, המתנחל והפלסטיני, אנחנו, האזרחים הפשוטים, כביכול, "עבדים להם, ואנו נרקבים לאט" (עמ' 39). אלא שהעמדה הזאת אינה משקפת במלואה את איתמר כמשורר. כך למשל, בשיר בשם "סרום ועמורה", שנקרא באירוע שירה שהיה בבית קפה בירושלים לפני כשנתיים, מתגלית דמות אקטיבית מאוד, כשל נביא זעם, המוחה על מצב החברה הישראלית המתנוונת, המתנכרת לאחר ומקיפה עצמה בגדרות. דמות משוררית זו היא חשופה יותר וקוראת לפעולה. בספר היא רק נרמזת, כמו למשל בשירים כגון "מיתר" (עמ' 14) או "סבתא", המתכתב עם עוגיות המדלן מן הזמן האבוד של מרסל פרוסט ועם עוגת השמרים שאפתה סבתו של משורר, שך כרה נותר לכוד במחשבתו, והוא שונה מזה המצופה ממנו, כביכול: "הייתי יכול לומר: / שחומה כאחותי, מתוקה ופרייה / כה / בשילוב הנכון של שוקולד ובצק. // אבל אז תטעמו את עוגת השמרים / שלכם, ולא את זו שלה אשתוקק" (עמ' 32).

ניינים הרברים שאמר המשורר על שם ספרו, כפי שהובאו באתר האינטרנט "רשת רפואה" בחודש נובמבר האחרון: "את ההשראה לשם הספר ולמבנהו קיבלתי כששימשתי כתחקירן בצוות הארגון של ועידת ההסתדרות הרפואית, אז נודע לי לראשונה כי קיימת תסמונת אמיתית בשם 'תסמונת הלב השבור' המשפיעה על חור הלב. שני הביטויים, 'תסמונת הלב השבור' ו'חור הלב' הילכו עלי קסם". האם לב שבור הוא מה שמניע אפוא את המשורר לכתוב שיריך? באירוע ההשקה האנין למדי לספרו, שהשתתפו בו בין השאר הסופר ומבקר התיאטרון יובל בן עמי, זוגתו של איתמר לעריכת כתב העת "מקף", חני שטרנברג, והמשורר הפעלתן רון דהן, דובר דווקא שוב ושוב על לבו הרחב של איתמר, על נכונותו לעזור בכל עת להדריי לטע, וכיצא באלה. יחד עם זאת, ככל פעם שהוקראו שירים מתוך הספר, היה אפשר לשמוע בנקל את קול הנפיצה שבקע מהבימה, ירד אל הקהל, ונעצר אי שם במטבח, בין שלל הפשטידות ודברי המתיקה שהוגשו לכאים.

שני שירים המופיעים כבר בפתיחת הספר ומדברים על אני המשורר כמו מסמנים את מקום השבר. איתמר כותב כאן בכנות ובאומץ לב על יחסיו הסי-

בעקבות השקת ספר שיריו הראשון של המשורר יואב איתמר, "חור הלב" (הוצאת קשב, 2012) בסטודיו למשחק Move, רחוב יקנעם 3, נחלת יצחק, תל אביב ב-12.1

קראת אמצע ספרו הראשון של המשורר יואב איתמר (נולד ב-1980, חיפה, גר בבאר שבע ומיתר; כיום בתל אביב), "חור הלב", מופיע השיר "אכילס והצב", שהוטבע גם בכריכתו האחרית, עדות לחשיבותו בעיני מחברו:

לא הייתי צריך להשתדך מאחור. / יכולתי לקום מוקדם יותר בבוקר. / יכולתי לצאת ראשון. // הוא עדיין במרחק בעיטה. / בכל רגע נתון / עלול ליפול על ראשו סלע. / אינני הפץ בכך. / יש יתרון בלהיות שני. / התוצאות הזכרעו מראש. / אני יכול לעצור, להדי / בעלוות העשב, לשמוע את / פכפוך המים, לגעת באור (עמ' 25).

שיר זה מתכתב עם אחד הפרדוקסיים המתמטיים הידועים של הפילוסוף היווני זנון, בן המאה החמישית לפנה"ס, שטען כי אם אכילס, גיבור החיל, יאפ שר לצב להקדימו במאה מטר במירוץ, הוא לעולם לא ישיגו, מפני שבכל פעם

יואב איתמר. יש יתרון בלהיות שני צילום: רעיה קנופוב

בוכים עם אביו, המתאפיינים באותה שניות שהזכרה קודם, בין פעולה לד" חיייתה:

אבי כפסל הספינקס. / חידת ימי וצלקותיו / - דממה. // את אהבתו טמן בשתיקתו, בחיבוקיו, / ובכריכים שהבין לי / עד האוניברסיטה, / עד שהשלתו מבושה.

כך הוא כותב בפתח השיר "ספינקס", ובסופו, המתכתב עם אחד משיריו הידועים ביותר של נתן זך, שנכתב גם הוא על אביו, הוא מטעים: "האם אגע בשולי אדרתו? / לעולם לא ארע" (עמ' 9).

בשיר הבא, "היינו נוסעים", מתאר המשורר את נפילת אביו על הראש ואז קובע כי למרות שהוא עצמו "בוחר כליות ולב", כאבו של האב אינו לפי כוחו: נשבת אותי כמו בלב / משוגע

שינוע קדימה הצב יתקדם גם כן. איתמר מתמקד כאן באכילס - יש משוררים שהתמקדו בצב (ראו למשל בשיר של דן פגיס סביב אותו פרדוקס) - אולם עמי דתו בכל זאת אחרת. "יש יתרון בלהיות שני", הוא קובע, וכך מציג עמדה שכימה כמעט שלא נקרא בספרי ביכורים של משוררים בזמננו. ואולם זו עמדה מתעתעת, שכן המשורר בוחר להידמות לגדול הלוחמים, לאלוף האצנים, ולמי רות שהוא מדגיש את השתהותו האפירית, ואת הפאסיביות של נהוג, עדיין הוא בוחר בו, ולא, כאמור למעלה, בצב. שניות זו, של נהוג הפאסיבי של המשורר לעומת יצירי המשחקים לפעולה, מאפיינת את כל שירי הספר המוקדש הזה, המכיל בסך הכל ל"ב שירי, כמרמזו לשמו. בהקשר הזה, מע-